

Uit de gouden doos

Proefdiervorzorger 13f2a of Biotechnicus13f2b gevraagd

Vorige week tijdens de biotechnische dagen vertelden twee docenten me dat studenten van het MBO en het HBO soms in verwarring zijn als ze met hun net behaalde diploma willen gaan solliciteren. Op het diploma staat dat hun examen voldoet zoals bedoeld in artikel 6 lid 1a (proefdiervorzorger) of lid 1b (biotechnicus) van de Dierproevenregeling 2014, terwijl bedrijven in hun vacature vragen naar iemand met een bevoegdheid art 13f van de wet op de dierproeven (Wod 2014). Er worden hier verschillende documenten aangehaald. De bedrijven verwijzen naar de Wod 2014, de diploma's naar de Dierproevenregeling 2014. Om te voldoen aan 13f2a (Wod 2014); de deskundigheid en de bekwaamheid van degenen die de dieren verzorgen en doden; moet je dus op je diploma art 61a hebben staan. Om te voldoen aan 13f2b (Wod 2014) de deskundigheid en de bekwaamheid van degenen die dierproeven verrichten; moet je dus art 61b op je diploma hebben staan. Dus om bevoegd te zijn in het kader van artikel 13f2 wet op de dierproeven heb je een opleiding nodig die voldoet aan art 6 lid 1a of b van de Dierproevenregeling 2014. Of voor de oudere sollicitanten of zij-instromers een opleiding tot proefdiervorzorger, biotechnicus of zoölogisch analist art 12 (Wod 1977) of een ontheffing van de NVWA.

De biotechniek wordt al bijna 60 jaar uitgegeven. De redactie wil het huidige proefdierkundig veld graag laten meegenieten van wat haar voorgangers in de eerste Biotechnieken hebben gepubliceerd. In de rubriek: Uit de gouden doos publiceren we pareltjes van toen, die vaak nog verrassend actueel zijn. Terwijl in 1969 de wet op de dierproeven (1977) al in voorbereiding was werden opleidingen ingericht voor proefdiervorzorgers en biotechnici. Op de diploma's kwam vanaf 1985 een vermelding van artikel 12 te staan. Het artikel dat in de Wod 2014 letterlijk uit de wet is verdwenen.

Uit Biotechniek jaargang 3, 1969. (artikel in originele spelling, red).

De landelijke opleiding voor biotechnici

De opleiding tot diervorzorger en biotechnisch laborant is een praktijk opleiding en heeft alleen betekenis voor degenen die tijdens hun dagelijks werk dieren verzorgen of behandelen. >>

Op verschillende plaatsen in Nederland worden diervorzorgercursussen georganiseerd. De lessen worden in de maanden september tot en met mei op twee avonden per week gegeven. De opleiding duurt twee jaren.

Bij onderlinge afspraak wisselen de cursussen in Leiden en Amsterdam elkaar af; Leiden begint een diervorzorgerscursus in de oneven jaren en Amsterdam in de even jaren. In Utrecht is het aantal cursisten meestal groot genoeg om ieder jaar een nieuwe cursus te beginnen. Daar wordt opgeleid tot diervorzorger landbouwhuisdieren en diervorzorger laboratoriumdieren.

In Nijmegen en Groningen beginnen de cursussen om de twee jaar.

Om tot de opleiding te worden toegelaten is een algemene ontwikkeling nodig die overeenkomt met voorgezet onderwijs op: een Lagere Landbouwschool; Lagere Technische School (LBO); ULO (MAVO-3) of Huishoudschool, primaire opleiding.

Wat een leerplan betreft is het hoofdvak zoötechniek; dit omvat de theorie van huisvesting, verzorging en fokkerij. Daarnaast worden praktische lessen gegeven in hanteren, sexen, merken en kwaliteitsbeoordeling, waarbij komt gewicht en leeftijd schatten alsmede oppervlakkig onderzoek. De bijvakken zijn:

- dierkunde: omvat een inzicht in de systematiek van het dierenrijk en de grondbeginselen van bouw en functie van het lichaam en de organen, alsmede de verschillen die hierin tussen de meest voorkomende diersoorten.
- hygiëne: de kennis van verspreidingswijzen van ziektenverwekkers en van methoden om deze verspreiding te verhinderen, onder andere door sterilisatie en desinfectie.
- voedingsleer: de voornaamste ziekteoorzaken en de verschijnselen die zij kunnen veroorzaken.

Voor het afleggen van het examen moet de kandidaat als leerling van de cursus ingeschreven zijn en tenminste twee jaren praktijkervaring met dieren opgedaan hebben onder leiding van een academicus (bijvoorbeeld een arts, dierenarts, bioloog of landbouwkundig ingenieur), waarvan een schriftelijke verklaring moet worden overlegd.

Voortgezette opleiding

Aansluitend op de avondopleiding voor diervorzorgers bestaat een opleiding BIOTECHNISCH LABORANT, eveneens 's avonds. Een dagopleiding voor biotechnisch laborant wordt in de nabije toekomst ondergebracht in het middelbaar beroepsonderwijs (MBO). In de opleiding voor biotechnisch laborant bestaat op het ogenblik één studierichting (A); in september 1969 is in Utrecht en Leiden begonnen met een tweede studierichting (B). Beide richtingen hebben een gemeenschappelijk eerste studiejaar, de differentiatie vindt plaats in het laatste jaar. Het diploma is voor beide richtingen gelijk, de gekozen studierichting blijkt uit de cijferlijst.

Men is uitgegaan van de volgende taakverdeling.

De biotechnisch laborant A assisteert onder toezicht van onderzoekers bij de uitvoering van dierexperimenten. Hierbij kunnen de volgende handelingen voorkomen:

- toedienen van stoffen, geven van narcose
- verrichten van kleine chirurgische ingrepen
- afnemen van bloed of andere lichaamsvloeistoffen
- uitnemen, bewaren en eventueel verzenden van organen of andere biologische materialen, bestemd voor verschillende soorten onderzoek, (bacteriologisch, histologisch, biochemisch)
- omgaan met apparaten
- onderhoud en sterilisatie van instrumenten
- dieren tijdens en na het experiment observeren en controleren
- schriftelijk rapporteren van uitgevoerde handelingen en observaties.

De biotechnisch laborant B of zoötechnisch laborant oefent toezicht uit op de diervorzorging en/ >>

of de fokkerij (kweek) van dieren. Hiervoor moet hij het volgende kunnen:

- eenvoudige fokprogramma's opstellen
- fokdieren selecteren, fokadministratie controleren en gegevens verzamelen over productiviteit en andere kenmerken
- verzenden van dieren
- toezicht houden op inventaris en apparatuur
- bijzonderheden, zoals sterfte, ziekte of andere afwijkingen noteren en rapporteren.

De biotechnisch laborant moet aan dezelfde eisen voldoen als de dierverzorger, dus: goede persoonlijke hygiëne; oplettend zijn: voorschriften opvolgen en opdrachten nauwgezet uitvoeren; verantwoordelijkheid voelen, zowel ten opzichte van de dieren als tegenover de onderzoekers. Verder moet de laborant zelfstandiger kunnen werken en eventueel toezicht uitoefenen op het werk van anderen. Voor de voortgezette opleiding moet de kandidaat een van de volgende vooropleidingen met succes gevolgd hebben: MAVOIII met wiskunde en natuurkunde. MAVO IV. LBO – theoretische richting. LLS IV (lagere landbouwschool; LTS (lagere tuinbouwschool). De opleiding wordt eveneens gegeven als een tweejarige avondcursus, aansluitend op de dierverzorgers-opleiding. Het leerplan voor de onder B genoemde taak is nog in voorbereiding; dat voor de onder A genoemde omvat de volgende vakken:

Hoofdvak: Experimentele laboratoriumtechnieken, zowel theorie als praktijk.

Bijvakken: Dierkunde: kennis van anatomie en fysiologie van spijsvertering, zenuwstelsel en zintuigen, bloed en bloedvorming, urinevorming en hormonale regulatie.

Erfelijkheidsleer

Natuurkunde

Scheikunde

Ziektekunde: speciaal wondgenezing, ontsteking en immuniteitsproblemen.

*Drs. H.J. Stol,
Rijksuniversiteit Leiden.*

«